RESOLUCIJA EVROPSKEGA PARLAMENTA (EU) 2023/1875

z dne 10. maja 2023

s pripombami, ki so del sklepa o razrešnici glede izvrševanja proračuna Evropske agencije za okolje (EEA) za proračunsko leto 2021

Evropski parlament,

— ob upoštevanju sklepa o razrešnici glede izvrševanja proračuna Evropske agencije za okolje za proračunsko leto 2021,

— ob upoštevanju člena 100 in Priloge V Poslovnika,

— ob upoštevanju mnenja Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane,

— ob upoštevanju poročila Odbora za proračunski nadzor (A9-0143/2023),

A. ker je iz poročila o prihodkih in odhodkih ([1]) Evropske agencije za okolje (v nadaljnjem besedilu: agencija) razvidno, da je njen končni proračun v proračunskem letu 2021 znašal 64 867 177 EUR, kar je 27,64 % manj kot leta 2020; ker proračun agencije izvira predvsem iz proračuna Unije in iz prispevkov Efte (79,26 %) ter iz prispevkov na podlagi posebnih sporazumov (20,73 %), zlasti programa Copernicus;

B. ker Računsko sodišče v poročilu o zaključnem računu agencije za proračunsko leto 2021 (v nadaljnjem besedilu: poročilo Računskega sodišča) navaja, da je prejelo razumno zagotovilo o zanesljivosti računovodskih izkazov agencije ter o zakonitosti in pravilnosti z njimi povezanih transakcij;

Upravljanje proračuna in finančno poslovodenje

1. z zadovoljstvom ugotavlja, da je stopnja izvrševanja odobritev za prevzem obveznosti zaradi proračunskega spremljanja v proračunskem letu 2021 znašala 100 %, kar je nekoliko več (0,04 %) več kot leta 2020; ugotavlja, da je stopnja izvrševanja plačil leta 2021 znašala 84,90 %, kar je 1,18 % manj kot leto prej;

Uspešnost

2. je seznanjen z dosežki agencije na področju biotske raznovrstnosti in ekosistemov, blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje, zdravja ljudi in okolja, krožnega gospodarstva in rabe virov, trajnostnih trendov, obetov in odzivov ter zlasti v zvezi s posebnim ciljem zagotavljanja ocen in kazalnikov v podporo trajnostnim ambicijam Unije; poleg tega ugotavlja, da je bilo leto 2021 prvo leto izvajanja strategije EEA-Eionet za obdobje 2021–2030, ki je usklajena s prednostnimi nalogami politike Unije;

3. poudarja, da agencija nudi zanesljive in neodvisne informacije o okolju; pozdravlja kakovost njenih rezultatov v letu 2021, na primer uvedbo orodja MapMyTree v okviru zaveze o 3 milijardah dreves iz strategije EU za biotsko raznovrstnost, podporo pogajanjem o evropskih podnebnih pravilih, ustanovitev Evropskega znanstvenega svetovalnega odbora za podnebne spremembe ter vzpostavitev novega spletnega portala za podporo poročanju o hrupu;

4. ugotavlja, da agencija uporablja ključne kazalnike uspešnosti, ki so med drugim namenjeni kvantitativnemu spremljanju uspešnosti agencije v zvezi z operativnim načrtovanjem dela, izvajanjem letnega delovnega programa ter upravljanjem finančnih in človeških virov; ugotavlja zlasti, da je bila v letu 2021 dosežena 89-odstotna stopnja izvedbe ključnih poročil in ocen, kar je nekoliko pod ciljem, in stopnja izvrševanja proračuna v višini 95,2 %, izmerjena kot delež plačil, izvršenih v zakonskem/pogodbenem roku; ceni, da so bili ključni kazalniki uspešnosti izpolnjeni in da je agencija opozorila na ukrepe, s katerimi bi bilo mogoče izboljšati učinkovitost in uspešnost njenega dela; vendar priporoča, naj se agencija seznani s kazalniki, ki še niso bili doseženi ali pri katerih napredek zaostaja;

([1]) UL C 141, 29.3.2022, str. 12.

5. ugotavlja, da je agencija v letu 2021 ohranila učinkovito sodelovanje z omrežjem Eionet, institucijami Unije in svetovnimi akterji; z zadovoljstvom ugotavlja, da ima agencija ključno vlogo pri podpiranju okoljskih in podnebnih ukrepov, s katerimi se izvajajo politike Unije, evropski zeleni dogovor in predlog osmega okoljskega akcijskega programa;

6. opozarja, da je agencija leta 2021 v okviru evropskega zelenega dogovora in osmega okoljskega akcijskega programa prevzela nove naloge za podpiranje uresničevanja okoljskih ambicij Unije, s čimer prispeva tudi k svetovnim zavezam Unije in tako utrjuje položaj agencije kot glavnega vira okoljskih informacij, pomembnih za politiko;

Kadrovska politika

7. ugotavlja, da je bil kadrovski načrt na dan 31. decembra 2021 uresničen 98,28-odstotno, saj je agencija na 140 delovnih mestih, odobrenih v proračunu Unije, zaposlovala 3 uradnike za nedoločen čas in 136 začasnih uslužbencev (leta 2020 je bilo odobrenih 130 delovnih mest); ugotavlja tudi, da je za agencijo v letu 2021 delalo 79 pogodbenih uslužbencev in 18 napotenih nacionalnih strokovnjakov; meni, da bi se moralo število osebja v agenciji v naslednjih letih povečati, da bi se lahko ustrezno izvajale naloge na poti Unije k podnebni nevtralnosti, krožnemu gospodarstvu in obnovi narave; opozarja, da bo v skladu s predlogom Komisije o uredbi o obnovi narave potrebnih 12 dodatnih delovnih mest samo za spremljanje ciljev te prihodnje uredbe; poudarja, da se oblikovalci politik pri izvajanju reform, potrebnih za podnebno nevtralno prihodnost, zanašajo na strokovno znanje in podporo agencije; zato poziva agencijo in Komisijo, naj ocenita možnosti v zvezi s tem in o tem poročata organu za podelitev razrešnice; poudarja, da institucije zaradi nezadostnega financiranja agencije morda ne bodo mogle izpolniti zavez iz evropskega zelenega dogovora;

8. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da zastopanost spolov v višjem vodstvu agencije ni uravnotežena, saj je 6 od 9 članov (67 %) moških; je seznanjen z uravnoteženo zastopanostjo spolov v upravnem odboru agencije, v katerem je 18 od 38 članov (47 %) moških; je seznanjen tudi z uravnoteženo zastopanostjo spolov med vsemi zaposlenimi v agenciji, v kateri je 112 od 206 uslužbencev (54 %) žensk; poziva agencijo, naj čim prej sprejme konkretne ukrepe za povečanje uravnotežene zastopanosti spolov na vseh ravneh hierarhije v agenciji in o tem poroča organu za podelitev razrešnice;

9. iz nadaljnjega ukrepanja na podlagi poročila o razrešnici za leto 2020 ugotavlja, da je agencija v zvezi s kadrovsko politiko razvila večletno okvirno politiko na področju človeških virov, usklajeno s strategijo EEA-Eionet za obdobje 2021–2030, ki obravnava pet prednostnih področij; poleg tega ugotavlja, da ima agencija koordinatorja za dobro počutje;

10. iz nadaljnjega ukrepanja na podlagi poročila o razrešnici za leto 2020 ugotavlja, da je agencija v zvezi z zakonodajo o trajnostnem financiranju za delo na področju trajnostnega financiranja v letu 2021 predvidela še enega začasnega uslužbenca in da je bilo to delovno mesto v finančnem načrtu predvideno le za obdobje treh let, agencija pa po tem obdobju ne bo mogla nadaljevati teh podpornih nalog na sedanji ravni;

11. ugotavlja, da agencija Komisiji še naprej poroča o svoji oceni potreb po virih; ugotavlja tudi, da bo po razpravi s Komisijo nova zakonodaja krila podporne funkcije in da je agencija izjavila, da dodatno delovno mesto za podporo v zvezi s predvideno uredbo o zakonu o obnovi narave ne bo zadostovalo;

12. z zadovoljstvom ugotavlja, da ima agencija politiko za zaščito človekovega dostojanstva ter preprečevanje psihičnega in spolnega nadlegovanja, ki jo med drugim podpira e-tečaj o etiki in integriteti; ugotavlja, da ima agencija mrežo zaupnih svetovalcev in na svojem intranetu nudi praktične informacije o tem, kako prijaviti domnevno nadlegovanje in stopiti v stik z zaupnim svetovalcem;

13. opozarja, kako pomembno je razviti dolgoročno kadrovsko politiko za usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja, vseživljenjsko usmerjanje in posebne možnosti usposabljanja za poklicni razvoj, uravnoteženo zastopanost spolov na vseh kadrovskih ravneh, delo na daljavo, pravico do odklopa, boljšo geografsko uravnoteženost, da se zagotovi ustrezna zastopanost iz vseh držav članic, ter zaposlovanje in vključevanje invalidov, pa tudi skrb za njihovo enako obravnavo in obsežno spodbujanje možnosti zanje;

Javno naročanje

14. ugotavlja, da agencija še naprej dejavno izvaja skupne postopke javnih naročil s Komisijo prek okvirnih pogodb ter uporablja različne sisteme in storitve Komisije;

15. na podlagi poročila Računskega sodišča ugotavlja, da je agencija spremenila okvirno pogodbo za storitve za izvajanje storitev popravila in vzdrževanja, tako da je podvojila prvotni najvišji proračun s 500 000 EUR na 1 000 000 EUR, in da je to utemeljila z odstopanjem, ki se uporablja za postopke s pogajanji brez predhodne objave, za katere pogoji niso bili izpolnjeni, poleg tega pa niso bili izpolnjeni pogoji iz finančne uredbe, ki omogočajo spremembo pogodb brez novega postopka javnega naročanja; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je Računsko sodišče ugotovilo, da je bila sprememba nepravilna; ugotavlja tudi, da v letu 2021 s tem povezanih plačil ni bilo;

16. opozarja, da je v vseh postopkih javnega naročanja pomembno zagotoviti pošteno konkurenco med ponudniki ter naročanje blaga in storitev po najboljši ceni, pri tem pa je treba upoštevati načela preglednosti, sorazmernosti, enake obravnave in nediskriminacije; zahteva, da se uporabijo vsa orodja IT za e-javna naročila, ki jih je razvila Komisija; poziva k posodobljeni pojasnitvi postopkov in predlog v smernicah za javna naročila; je zaskrbljen zaradi ugotovitve Računskega sodišča, da so pomanjkljivosti pri javnih naročilih vse pogostejše in ostajajo največji vir nepravilnih plačil za večino agencij Unije;

Preprečevanje in obvladovanje nasprotij interesov ter preglednost

17. je seznanjen, da je agencija uvedla ukrepe in da si še naprej prizadeva za preprečevanje in obvladovanje nasprotij interesov ter zaščito prijaviteljev nepravilnosti; ugotavlja, da v letu 2021 ni bilo odprtih, zaključenih ali potekajočih primerov prijavljanja nepravilnosti; ugotavlja, da v letu 2021 ni bilo prijavljenih primerov nasprotij interesov;

18. iz nadaljnjega ukrepanja na podlagi poročila o razrešnici za leto 2020 ugotavlja, da agencija še naprej spremlja predložene življenjepise in izjave o interesih ter opozarja člane upravnega odbora, naj prostovoljno predložijo svoje dokumente, če jih še niso;

19. vztraja, da je treba uvesti bolj sistematična pravila o preglednosti, nezdružljivosti, nasprotjih interesov, nezakonitem lobiranju in izmeničnem zaposlovanju v javnem in zasebnem sektorju; poziva agencijo, naj okrepi svoje mehanizme notranje kontrole, vključno z vzpostavitvijo notranjega protikorupcijskega mehanizma;

Notranja kontrola

20. priznava strukturne spremembe, ki so sledile začetku izvajanja projekta „Delovno mesto prihodnosti“; je seznanjen s pripravami na projekt za izboljšanje sistema upravljanja kakovosti, da bi odpravili ugotovljene pomanjkljivosti, kot so zgolj delna skladnost z okvirnimi elementi kontrolnega okolja, kontrolnimi dejavnostmi ter obveščanjem in komuniciranjem;

21. na podlagi poročila Računskega sodišča z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je bila okvirna pogodba za zagotavljanje storitve menz ter storitve cateringa v prostorih agencije dvakrat podaljšana, pri čemer agencija za prvo podaljšanje ni pripravila zaznamka, kar ni v skladu s standardi notranje kontrole agencije, ki zahtevajo, da morajo biti vsa odstopanja dokumentirana, utemeljena in odobrena; poleg tega z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je agencija pri drugem podaljšanju pripravila zaznamek k spisu, vendar ga ni evidentirala v centralnem registru izjem; je seznanjen z odgovorom agencije, da je pandemija covida-19 ovirala načrtovanje in objavo javnega razpisa za novo okvirno pogodbo o storitvah; poziva agencijo, naj v zvezi s tem okrepi svoj sistem notranje kontrole;

22. na podlagi poročila Računskega sodišča ugotavlja, da je agencija pri pogodbi o opravljanju storitev za zagotavljanje podpornih storitev geografskega informacijskega sistema spremenila pogodbo z namenom podaljšanja izvajanja storitev za en mesec, in sicer od 28. februarja 2021 do 31. marca 2021; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je sprememba začela veljati šele 22. marca 2021, ko sta jo podpisali obe pogodbenici, pri čemer za obdobje 22 dni opravljanja storitev pogodba dejansko ni veljala; ugotavlja, da agencija, čeprav je to odkrila, ni evidentirala zaznamka o izjemi; je seznanjen s potrditvijo agencije, da je do zamude prišlo zaradi pomote; pozdravlja odgovor agencije, da bo okrepila svoje kontrole in postopke za zmanjšanje tveganja zamud pri sklepanju podaljšanja pogodb in za zagotovitev evidentiranja zaznamkov o izjemi pri nenamernih kršitvah finančne uredbe;

23. na podlagi poročila Računskega sodišča ugotavlja, da je agencija na podlagi okvirne pogodbe za zagotavljanje storitev IT v okviru ločenega delovnega sklopa plačala pomožne storitve v znesku 25 000 EUR, ne da bi predhodno preverila, katere profile in dnevne postavke je izvajalec pri opravljanju storitev in izdajanju računov zanje dejansko uporabil; na podlagi odgovora agencije ugotavlja, da je sprejela ukrepe za odpravo pomislekov Računskega sodišča v zvezi s prihodnjimi naročili;

24. poudarja, da je treba izboljšati sisteme upravljanja in kontrol, da se zagotovi pravilno delovanje agencije; odločno vztraja, da so učinkoviti sistemi upravljanja in kontrol nujni za to, da bi preprečili nasprotja interesov, manjkajoče predhodne/naknadne kontrole, neustrezno upravljanje proračunskih in pravnih obveznosti ter nevnašanje problematičnih zadev v register izjem;

Digitalizacija in zeleni prehod

25. z zadovoljstvom ugotavlja, da je agencija aprila 2021 sprejela okvir za digitalizacijo EEA-Eionet, pri čemer je izvedla številne ključne dejavnosti, kot sta posodobitev podatkovne infrastrukture agencije in začetek izvajanja projektov za preučitev uporabe umetne inteligence; pozdravlja dejstvo, da je agencija leta 2021 v okviru platforme Climate-ADAPT začela izvajati več novih digitalnih produktov in produktov znanja, vključno z evropsko opazovalnico za podnebje in zdravje ter evropskim raziskovanjem podnebnih podatkov, in interaktivna spletna poročila o kakovosti zraka in podnebnih nevarnostih;

26. ugotavlja, da je agencija v zvezi s svojim informacijskim omrežjem in kibernetskimi grožnjami v pisarnah uvedla „modra/zelena“ omrežja, s čimer zeleno omrežje ločuje prenosne računalnike osebja od vseh notranjih sistemov, modro omrežje pa je za prenosne računalnike, ki jih še ni mogoče izolirati in so omejeni glede na razpoložljivo programsko opremo;

27. je seznanjen s sistemom agencije za okoljsko upravljanje in njeno zavezo, da bo postala podnebno nevtralna organizacija; ugotavlja, da je agencija leta 2021 naročila študijo, da bi opredelila izvedljive ukrepe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov agencije in pomagala pri doseganju podnebne nevtralnosti do leta 2030;

28. poudarja, kako pomembno je povečati digitalizacijo agencije, ko gre za notranje delovanje in upravljanje, pa tudi za pospešitev digitalizacije postopkov; poudarja, da mora biti agencija na tem področju še naprej proaktivna, da bi na vsak način preprečili digitalno vrzel med agencijami Unije; opozarja pa, da je treba sprejeti vse potrebne varnostne ukrepe, da bi preprečili tveganje za spletno varnost obdelanih informacij;

29. spodbuja agencijo, naj tesno sodeluje z Agencijo Evropske unije za kibernetsko varnost (ENISA) in skupino za odzivanje na računalniške grožnje za institucije, organe in agencije Unije (CERT-EU), izvaja redne ocene tveganja svoje infrastrukture IT ter redno revidira in testira svojo kibernetsko obrambo; predlaga, naj se vsem uslužbencem agencije, vključno z vodstvom, ponudijo programi usposabljanja na področju kibernetske varnosti, ki jih je treba redno posodabljati; poziva agencijo, naj hitreje razvije politiko kibernetske varnosti, jo predloži pred 31. decembrom 2023 in o tem poroča organu za podelitev razrešnice;

Neprekinjeno poslovanje med krizo zaradi covida-19

30. ugotavlja, da je agencija v odziv na omejitve, povezane s pandemijo, uvedla spletno zaposlovanje in se pri tem oprla na izvajanje platforme za zaposlovanje Systal, ki je agenciji omogočila, da je leta 2020 in 2021 zaključila številne postopke zaposlitve in ob koncu tega leta dosegla nizko stopnjo prostih delovnih mest;

31. pozdravlja dejstvo, da je bilo delo agencije v letu 2021 kljub še vedno težkim razmeram, povezanim s pandemijo covida-19, še naprej učinkovito, prožno in brez nepotrebnih zamud; spodbuja agencijo, naj izkušnje, pridobljene pri metodah dela na daljavo in hibridnih delovnih metodah, uporabi v praksi, da bi bolje organizirala, katere seje in naloge bi bilo mogoče v prihodnje učinkoviteje izvajati na daljavo kot v fizični obliki;

32. ugotavlja, da je agencija leta 2021 začela izvajati osnovne ukrepe za kibernetsko varnost kot predhodne ukrepe za uredbo o določitvi ukrepov o kibernetski varnosti v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije („uredba o kibernetski varnosti“) ter pristop ničelnega zaupanja in večfaktorsko avtentikacijo za vse notranje storitve ter da so bile administratorske pravice na področju IT pregledane in omejene na najmanjšo možno mero;

Druge pripombe

33. ugotavlja, da je agencija leta 2021 začela večletni, večkomponentni projekt za racionalizacijo svoje spletne prisotnosti v prihodnjih letih, da bi razvila močnejše politike spletnih vsebin na vseh platformah agencije in vzpostavila izboljšano navigacijsko logiko; ugotavlja, da bo novo poslovno spletno mesto skladno s smernicami za dostopnost WCAG 2.1;

34. opozarja na pomen, ki ga ima zadostno obveščanje javnosti o tveganjih neukrepanja v boju proti podnebnim spremembam in pri prilagajanju nanje; pozdravlja komunikacijske dejavnosti agencije v zvezi s tem, naj gre za avdiovizualne vsebine, spletne razprave, vsakoletni fotografski natečaj ali lokalne komunikacijske dejavnosti, ter poziva agencijo, naj v prihodnjem obdobju še razvije in po možnosti okrepi svoje dejavnosti;

35. ugotavlja, da je agencija predsedovala mreži agencij EU (EUAN), vključno z večino njenih podmrež, v skladu s prednostnimi nalogami Unije glede digitalizacije, ozelenitve odpornosti in okrevanja, pri čemer si je med drugim prizadevala za ohranjanje zelenega prehoda in prispevanje k okolju prijaznejši upravi mreže EUAN;

36. poziva agencijo, naj še naprej vzpostavlja sinergije (na primer pri človeških virih, upravljanju stavb, storitvah IT in varnosti) ter izboljšuje sodelovanje, izmenjavo primerov dobre prakse ter razprave o področjih skupnega interesa z drugimi agencijami Unije, da bi povečala učinkovitost;

37. sporoča, da so druge ugotovitve horizontalne narave, ki spremljajo sklep o razrešnici, zbrane v resoluciji z dne 10. maja 2023 ([2]) o uspešnosti, finančnem poslovodenju in nadzoru agencij.

([2]) Sprejeta besedila, P9_TA(2023)0190.